

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ

J. RICHARD DE LA TOUR

представено на 12 октомври 2023 година¹

Дело C-566/22

Inkreal s.r.o.

срещу

Dúha reality s.r.o.

(Преюдициално запитване, отправено от Nejvyšší soud (Върховен съд, Чехия))

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по граждански дела — Компетентност, признаване и изпълнение на съдебни решения по граждански и търговски дела — Регламент (ЕС) № 1215/2012 — Приложно поле — Член 25 — Клауза за предоставяне на компетентност — Страни по договор, които имат местоживее в една и съща държава членка и са избрали съдилищата на друга държава членка за компетентни да разглеждат споровете, произтичащи от този договор — Международен елемент“

I. Въведение

1. Преюдициалното запитване се отнася по същество до тълкуването на член 25, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела².

2. Запитването е отправено в рамките на спор между две дружества, установени в една и съща държава членка, относно определянето на съда, който е местно компетентен да разгледа осъдителен иск за плащане на вземанията, произтичащи от неизпълнението на два договора за паричен заем, сключени в тази държава членка и съдържащи посочване на съд на друга държава членка в случай на спор.

3. Така отправеният до Съда въпрос цели да установи дали съществуването на клауза за избор на съд само по себе си представлява международен елемент, който е достатъчен, за да доведе до прилагането на член 25, параграф 1 от Регламент № 1215/2012.

4. Анализът на застъпените в литературата различни мнения и на съображенията, изведени от практиката на различни европейски юрисдикции, ме мотивира да предложа на Съда разрешение, даващо предимство на отрицателния отговор на този въпрос, и да уточня в кой момент трябва да се преценява условието за международен елемент.

¹ Език на оригиналния текст: френски.

² ОВ L 351, 2012 г., стр. 1.

II. Правна уредба

А. Правото на Съюза

5. Съображение 3 от Регламент № 1215/2012 гласи:

„[Европейският] [с]ъюз[...] си е поставил за цел поддържане и развитие на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, *inter alia*, като улеснява достъпа до правосъдие, по-специално чрез принципа на взаимното признаване на съдебните и извънсъдебните решения по граждански дела. С оглед на постепенното изграждане на това пространство *Съюзът следва да приеме мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранични последици*, по-специално когато това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар“.³

6. Член 25, параграф 1 от този регламент⁴ гласи:

„Ако страните, независимо от местоживеенето [си], са се договорили, че съд или съдилищата на държава членка са компетентни за разрешаване на всякакви спорове, които са възникнали или които могат да възникнат във връзка с определено правоотношение, този съд или тези съдилища имат компетентност, освен ако споразумението е недействително по отношение на материалноправната си действителност съгласно правото на тази държава членка. Тази компетентност е изключителна, освен ако страните са уговорили друго. [...]“.

Б. Чешкото право

7. Член 11, параграф 3 от Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (Закон № 99/1963, Граждански процесуален кодекс) (наричан по-нататък „Гражданският процесуален кодекс“) предвижда:

„Ако делото е подсъдно на чешките съдилища, но обуславящите местната подсъдност обстоятелства не са налице или не може да бъдат установени, Nejvyšší soud (Върховен съд, Чехия) определя кой съд ще разгледа и реши делото“.

III. Фактите по делото в главното производство и преюдициалният въпрос

8. FD, живеещ в Словакия, в качеството на заемодател, и Dúha reality s.r.o., установено⁵ в Словакия, в качеството на заемател, сключват два договора за паричен заем, съответно на 29 юни 2016 г. и на 11 март 2017 г.

9. С договор за прехвърляне на вземания от 8 декември 2021 г. FD прехвърля вземанията си, произтичащи от тези договори за паричен заем, на Inkreal, дружество, установено в Словакия.

³ Курсивът е мой.

⁴ За припомняне на разпоредбите, действали преди приемането на този текст, вж. бележки под линия 7, 11 и 12 от настоящото заключение.

⁵ Предполагам, че според запитващата юрисдикция Nejvyšší soud (Върховен съд), Dúha reality и Inkreal s.r.o. (вж. точка 9 от настоящото заключение) имат „местоживеене“ по смисъла на член 63, параграф 1 от Регламент № 1215/2012.

10. В двата споменати договора за паричен заем страните са се договорили, че „всички въпроси и спорове, които произтичат от този договор и са свързани с него, ще се решават чрез взаимни преговори с цел постигане на приемливо за двете страни решение. Ако страните не успеят да решат спора си по този начин, той може да бъде отнесен за решаване до чешкия съд, на който е родово и местно подсъден съгласно [Гражданския процесуален кодекс], в съответно приложимата му редакция“.

11. Тъй като *Důha reality* не връща паричните заеми, на 30 декември 2021 г. *Inkreal* сезира *Nejvyšší soud* (Върховен съд) на основание посочената клауза, като счита, че тя представлява споразумение за предоставяне на компетентност на чешките съдилища за разглеждането на споровете, произтичащи от договорите за паричен заем. Исканията на *Inkreal* са главно ответникът да бъде осъден да заплати дължимите суми по договорите, от една страна, а от друга — да се определи местно компетентният чешки съд, който да разгледа иска по същество в съответствие с член 11, параграф 3 от Гражданския процесуален кодекс.

12. В подкрепа на второто си искане *Inkreal* поддържа, че действа по силата на валидна клауза за избор на съд в гражданско правоотношение с международен елемент съгласно член 25, параграф 1 от Регламент № 1215/2012, при което не е налице друга специална или изключителна компетентност за който и да е съд в съответствие с този регламент.

13. С оглед на практиката на Съда⁶ запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно приложимостта на Регламент № 1215/2012 и следователно на член 25, параграф 1 от него, при положение че единственият аспект, който би могъл да се приеме за международен, е това, че двете страни, които са установени в една и съща държава членка, са избрали за компетентни съдилищата на друга държава членка.

14. По-специално, основните доводи в полза на приложимостта на този регламент са свързани с договорната автономия на страните, еднаквото тълкуване и хармонизираното прилагане на член 25 от същия регламент, както и с нелогичните или нерационални последици, до които би се стигнало, ако не е възможно да се приложи тази разпоредба.

15. От друга страна, главното съображение в полза на тезата, че не е възможно да се приложи този регламент, е липсата на международен елемент, тоест изцяло вътрешният характер на делото. Тази теза се опира в частност на разбирането, че сама по себе си волята на страните да определят за компетентен съда на друга държава членка, не може да „интернационализира“ случая.

16. При тези обстоятелства и предвид констатираните различия в доктрината, а също и в изследваната съдебна практика на върховните съдилища на други държави членки *Nejvyšší soud* (Върховен съд) решава да спре производството и да отправи до Съда следния преюдициален въпрос:

„От гледна точка на наличието на международен елемент, какъвто е необходим за прилагането на Регламент [№ 1215/2012], възможно ли е този регламент да се приложи просто защото две страни с местоживееене в една и съща държава членка са избрали за компетентни съдилищата на друга държава членка на Европейския съюз?“.

⁶ Запитващата юрисдикция се позовава на решения от 1 март 2005 г., *Owusu* (C-281/02, EU:C:2005:120, т. 25 и 26), и от 7 май 2020 г., *Parking и Interplastics* (C-267/19 и C-323/19, EU:C:2020:351, т. 30—35).

17. Писмени становища представят *Díha reality*, чешкото и швейцарското правителство, както и Европейската комисия.

IV. Анализ

А. Предварителни съображения

18. На първо място, следва да се уточни, че съдържанието на член 25 от Регламент № 1215/2012 относно пророгацията на компетентност частично съвпада с това на разпоредбите на предходни нормативни актове⁷. Поради това съгласно постоянната практика на Съда тълкуването, дадено от Съда на някои от тези актове, е валидно и за останалите⁸.

19. На второ място, доколкото спорът в главното производство засяга прехвърляне на вземания, струва ми се важно да се отбележи, от една страна, че според Съда член 25, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 не уточнява дали клауза, с която се възлага компетентност, може, освен към страните по договора, да се прилага и към трето лице, страна по последващ договор и правопреемник изцяло или частично на правата и задълженията на една от страните по първоначалния договор⁹. От друга страна, Съдът постановява, че само в случай че съгласно приложимото към спора по същество национално право третото лице е встъпило във всички права и задължения на първоначалния съдоговорител, клаузата за предоставяне на компетентност, с която това трето лице не се е съгласило, все пак би могла да му бъде противопоставена¹⁰. В настоящия случай от изложените от запитващата юрисдикция обстоятелства следва, че Inkreal — трето лице спрямо договора, включващ клаузата за предоставяне на компетентност, се счита за обвързано от нея.

Б. По съществуването на спора

20. С преюдициалното си запитване запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 25 от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че при едно изцяло вътрешно положение тази разпоредба е приложима само поради факта, че страните, които имат местоживеене в една и съща държава членка, са посочили съд или съдилища на друга държава членка като компетентни за разрешаването на всякакви спорове, които са възникнали или които могат да възникнат между тях.

⁷ Вж. член 17 от Конвенцията относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3), подписана в Брюксел на 27 септември 1968 г., изменена с последващите конвенции за присъединяването към нея на новите държави членки (ОВ, С 27, 1998 г., стр. 1) (наричана по-нататък „Брюкселската конвенция“), и член 23 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).

⁸ Вж. решение от 24 ноември 2022 г., Tilman (C-358/21, EU:C:2022:923, т. 34, което също се отнася до съгласуваността на тълкуването с идентичните разпоредби на Конвенцията относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, подписана на 30 октомври 2007 г., чието сключване е одобрено от името на Европейската общност с Решение 2009/430/ЕО на Съвета от 27 ноември 2008 година (ОВ L 147, 2009 г., стр. 1) (наричана по-нататък „Конвенцията от Лугано II“).

⁹ Вж. по-специално решение от 18 ноември 2020 г., DelayFix (C-519/19, EU:C:2020:933, т. 40).

¹⁰ Вж. решение от 18 ноември 2020 г., DelayFix (C-519/19, EU:C:2020:933, т. 47 и цитираната съдебна практика).

21. Тази юрисдикция правилно излага двете противоположни тези, поддържани в доктрината и възприети от съдилищата на държавите членки поради липсата на условие за международен елемент в член 25, параграф 1 от Регламент № 1215/2012, при това без промяна спрямо предходните разпоредби, които са били приложими в областта на клаузите за предоставяне на компетентност след влизането в сила на Брюкселската конвенция¹¹, впоследствие заменена с Регламент № 44/2001¹².

22. Всъщност от текста на тези разпоредби не може да се изведе никакъв довод. Може само да се отбележи, че в член 25, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 не се съдържа изискване поне една от страните да има местоживее на територията на държава членка, за да може да се определи за компетентен неин съд или съдилища. Освен това обхватът на клаузата за предоставяне на компетентност остава ограничен само до споровете, произтичащи от правоотношението, във връзка с което е уговорена тази клауза¹³.

23. Следователно изборът на страните да определят за компетентен съд на държава членка, не е поставен в зависимост от каквото и да е друго изискване, по-специално от изискването за наличие на връзка между избрания съд и спора¹⁴. Достатъчно е клаузата да включва обективните предпоставки, въз основа на които страните са се договорили да изберат съд или съдилища, компетентни за разрешаване на споровете, които са възникнали или могат да възникнат между тях. Тези предпоставки трябва да са достатъчно ясни, за да позволят на сезирания съд да прецени дали е компетентен¹⁵.

¹¹ Вж. член 17, първа алинея, първо изречение от Брюкселската конвенция, в редакцията ѝ след изменението с член 11 от Конвенцията от 9 октомври 1978 година за присъединяването на Кралство Дания, Ирландия и Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия към тази конвенция (ОВ L 304, 1978 г., стр. 1) и с член 7 от Конвенцията от 26 май 1989 година за присъединяването на Кралство Испания и Португалската република към посочената конвенция (ОВ L 285, 1989 г., стр. 1), съгласно който, „[а]ко една или повече от страните имат местоживее в договаряща държава и се споразумеят, че съд на договаряща държава или съдилищата на такава държава са компетентни да уредят всеки спор, който е възникнал или може да възникне във връзка с конкретно правоотношение, този съд или тези съдилища имат изключителна компетентност“.

¹² Вж. член 23, параграф 1 от този регламент, който гласи: „Ако страните, една или повече от които имат местоживее в държава членка, са се договорили, че съд или съдилищата на държава членка са компетентни за разрешаване на всякакви спорове, които са възникнали или които могат да възникнат във връзка с определено правоотношение, този съд или тези съдилища имат компетентност. Тази компетентност е изключителна, освен ако страните са уговорили друго [...]“.

¹³ Вж. решения от 21 май 2015 г., CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, т. 68 и цитираната съдебна практика), и от 8 март 2018 г., Saey Home & Garden (C-64/17, EU:C:2018:173, т. 30).

¹⁴ Вж. решения от 17 януари 1980 г., Zelger (56/79, EU:C:1980:15, т. 4), и от 16 март 1999 г., Castelletti (C-159/97, EU:C:1999:142, т. 50 и цитираната съдебна практика). Вж. обаче същото общо правило, посочено съответно в съображения 8 и 13 от Регламенти № 44/2001 и № 1215/2012. За сравнение вж. член 5 от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 2012 г., стр. 107). Вж. в същия смисъл член 7 от Регламент (ЕС) 2016/1103 на Съвета от 24 юни 2016 година за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи (ОВ L 183, 2016 г., стр. 1).

¹⁵ Вж. решения от 9 ноември 2000 г., Coreck (C-387/98, EU:C:2000:606, т. 15), и от 7 юли 2016 г., Hőszig (C-222/15, EU:C:2016:525, т. 43).

24. След сключването на Брюкселската конвенция тази гъвкавост се основава на желанието да се осигури пълно действие на автономията на волята на страните¹⁶ в областта на пророгацията на компетентност, без обаче според мен да представлява изключение от условията за прилагането на Регламент № 1215/2012, сред които е изискването за международен елемент¹⁷.

25. В това отношение най-напред може да се подчертае, че за разлика от някои други регламенти¹⁸, но подобно на по-голямата част от регламентите, свързани със сътрудничеството по граждански дела в областта на семейството, издръжката или несъстоятелността, Регламент № 1215/2012 не съдържа никакви разпоредби относно международния характер на разглежданото положение, въпреки че международният елемент обуславя приложимостта на регламента¹⁹.

26. По-нататък, в този контекст Съдът уточнява, че „самото прилагане на правилата на Брюкселската конвенция относно компетентността [...] изисква наличието на международен елемент“²⁰. Този принцип е потвърден в редица други решения, отнасящи се до Регламент № 44/2001²¹ и Регламент № 1215/2012²².

27. Накрая, подобно тълкуване се налага с оглед на правните основания на този регламент²³, макар че извършеното с този регламент изменение на Регламент № 44/2001 има за цел да насърчи движението и признаването на съдебни решения в европейското съдебно пространство без ограничение поради международния характер на спора²⁴, както и, що се отнася до споразуменията за предоставяне на компетентност, тяхното универсално прилагане, което представлява нововъведение²⁵.

¹⁶ Вж. съображения 14 и 15 от Регламент № 1215/2012, както и решения от 7 юли 2016 г., *Hőszig* (C-222/15, EU:C:2016:525, т. 44), и от 18 ноември 2020 г., *DelayFix* (C-519/19, EU:C:2020:933, т. 38).

¹⁷ Следва да се припомни, че спорът трябва да се отнася до граждански и търговски дела по смисъла на Регламент № 1215/2012, като в това отношение вж. *Nourissat*, C. L'avenir des clauses attributives de juridiction d'après le règlement "Bruxelles I bis". — In: *Mélanges en l'honneur du professeur Bernard Audit: les relations privées internationales*. Librairie générale de droit et de jurisprudence, Issy-les-Moulineaux, 2014, 567—579, в частност стр. 570.

¹⁸ Вж. член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за създаване на процедура за европейска заповед за плащане (ОВ L 399, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, глава 19, том 9, стр. 108) и Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес (ОВ L 199, 2007 г., стр. 1). Във връзка с Регламент № 1896/2006 вж. решение от 7 май 2020 г., *Parking и Interplastics* (C-267/19 и C-323/19, EU:C:2020:351, т. 33). За сравнение вж. Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) (ОВ L 177, 2008 г., стр. 6) (наричан по-нататък „Регламент „Рим I“), Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II) (ОВ L 199, 2007 г., стр. 40) (наричан по-нататък „Регламент „Рим II“), Регламент (ЕО) № 1259/2010 на Съвета от 20 декември 2010 година относно осъществяването на засилено сътрудничество в областта на приложимото право при развод и законна раздяла (ОВ L 343, 2010 г., стр. 10) (наричан по-нататък „Регламент „Рим III“). Съгласно член 1, параграф 1 от всеки от тези регламенти критерият за приложимост е този за ситуации или случаи „на състълкновение на закони“. В текста на немски език на тези членове е възприето понятието „Verbindung zum Recht verschiedener Staaten“, тоест за връзка с правото на няколко държави.

¹⁹ Вж. решение от 7 май 2020 г., *Parking и Interplastics* (C-267/19 и C-323/19, EU:C:2020:351, т. 35).

²⁰ Вж. решение от 1 март 2005 г., *Owusu* (C-281/02, EU:C:2005:120, т. 25).

²¹ Вж. решение от 17 ноември 2011 г., *Hypoteční banka* (C-327/10, EU:C:2011:745, т. 29).

²² Вж. решения от 25 февруари 2021 г., *Markt24* (C-804/19, EU:C:2021:134, т. 32), и от 8 септември 2022 г., *IRnova* (C-399/21, EU:C:2022:648, т. 27).

²³ За целите на посочения регламент вж. член 3, параграф 2 ДЕС и член 67 ДФЕС.

²⁴ Съгласно съображение 26 от Регламент № 1215/2012 „съдебните решения, постановени от съдилищата на държава членка, следва да бъдат разглеждани като постановени в сезираната държава членка“.

²⁵ Вж. точка 22 от настоящото заключение.

28. Всъщност член 81 ДФЕС, който представлява правното основание на Регламент № 1215/2012, предвижда в параграф 1, първо изречение, че „Съюзът развива съдебно сътрудничество *по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение*, което се основава на принципа на взаимно признаване на съдебните и извънсъдебните решения“²⁶.

29. Тъй като този регламент има за цел да уеднакви стълкновителните норми за определяне на компетентността, а не да замести вътрешните правила на държавите членки, уреждащи вътрешните спорове, неговата приложимост и следователно тази на член 25 от него предполагат разглежданото положение да има международен характер в границите на правото на Съюза²⁷.

30. Какви критерии трябва да се възприемат при тези условия?

²⁶ Курсивът е мой. Вж. също съображения 3 и 5 от Регламент № 1215/2012.

²⁷ Вж. *Audit*, B., L. d'Avout. *Droit international privé*. 9. ed. Librairie générale de droit et de jurisprudence. Paris, 2022, pt. 625 (p. 539, 540), pt. 628 (p. 544). Вж. също *Gaudemet-Tallon*, H., M.-E. Ancel. *Compétence et exécution des jugements en Europe*, Règlements 44/2001 et 1215/2012, Conventions de Bruxelles (1968) et de Lugano (1998 et 2007). 6. ed. Librairie générale de droit et de jurisprudence, collection « Droit des affaires ». Paris, 2018, pt. 82 (p. 117), pt. 141 (p. 189). Относно необходимостта от изясняване на това условие вж. проучване, изготвено за Комисията от Milieu SRL, озаглавено „Study to support the preparation of a report on the application of Regulation (EU) n° 1215/2012 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters (Brussels Ia Regulation)“, наричано по-нататък „проучването за Комисията“, януари 2023 г., стр. 14, 54—59, 263 и 264. Вж. в допълнение анализа, озаглавен „Regulation Brussels Ia: a standard for free circulation of judgments and mutual trust in the European Union“, който е подробен анализ от 31 юли 2022 г. на националните практики във всички настоящи държави членки, както и в Обединеното кралство във връзка с прилагането на член 25 от Регламент № 1215/2012, извършен въз основа на същите въпроси като тези в проучването за Комисията (въпроси 41—49) от Internationaal Juridisch Instituut в рамките на финансирания от Комисията проект JUDGTRUST, стр. 34—38 и 163—176.

31. Подкрепям тезата, развита от някои автори на немски²⁸, английски²⁹ и френски³⁰ език и възприета от върховните съдилища на някои държави членки³¹, която изключва възможността разглежданото в спора положение да придобие международен характер само по волята на страните, поради пет основни причини.

32. На първо място, ако се приеме, че използването на разпоредба от Регламент № 1215/2012 предполага наличието на условие за международен елемент, не би било логично да се приеме, че то е изпълнено a priori само по волята на страните по едно чисто вътрешно положение. С други думи, подобно тълкуване би довело до отказ да се приложи всяко условие за международен елемент, което трябва да бъде изпълнено съгласно обективни критерии³².

33. На второ място, в положение с трансграничен елемент, към което поначало се прилагат установените в Регламент № 1215/2012 специални правила относно компетентността, предвидената в член 25 от същия регламент пророгация на компетентност е установена като средство за дерогиране на тези императивни правила, до което страните могат да прибегнат по взаимно съгласие³³. Следователно в рамките на едно изцяло вътрешно

²⁸ Вж. *Mankowski*, P. Article 25 Brüssel Ia-VO. — In: Rauscher, T., S. Leible. Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht: EuZPR/EuIPR: Kommentar. Band I, Brüssel Ia-Verordnung. 5. ed. Cologne: Otto Schmidt, 2021, по-специално точки 32 и 35; *Hausmann*, R. Gerichtsstands- und Schiedsvereinbarungen. — In: Reithmann, C., D. Martiny. Internationales Vertragsrecht. 9. ed. Cologne: Otto Schmidt, 2022, pt. 7.19 sq.; *Dörner*, H. Artikel 25 [Zulässigkeit und Form von Gerichtsstandsvereinbarungen]. — In: Saenger, I. Zivilprozessordnung: familienverfahren, gerichtsverfassung, europäisches verfahrensrecht: handkommentar. 9. ed. Baden-Baden: Nomos, 2021, по-специално точка 6. В подкрепа на противоположния подход вж. *Staudinger*, H. Gerichtsstands- und Schiedsvereinbarungen. — In: Internationale Zuständigkeit für Vertragsklagen; Gerichtsstands- und Schiedsvereinbarungen. Berlin: De Gruyter, 2011, pt. 241; *Geimer*, R. Artikel 25 EuGVVO, *Zöller*, R. Zivilprozessordnung. 33. ed. Cologne: Otto Schmidt, 2020, pt. 3.

²⁹ Вж. *Brosch*, M., L.-M. Kahl. Article 25. — In: Requejo Isidro, M. Brussels I bis: A Commentary on Regulation (EU) n° 1215/2012. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2022, 344—374, по-специално точка 25.03, и в обратния смисъл, *Magnus*, U. Article 25. — In: Magnus, U., P. Mankowski. European Commentaries on Private International Law, Brussels Ibis Regulation. 2. ed. Cologne: Otto Schmidt, 2023, 579—642, по-специално точка 25 (стр. 599).

³⁰ Вж. доклада Schlosser относно Конвенцията от 9 октомври 1978 година за присъединяването на Кралство Дания, Ирландия и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия към Конвенцията относно компетентността и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела и към Протокола за нейното тълкуване от Съда на Европейските общности (ОВ C 59, 1979 г., стр. 71; Специално издание на български език, глава 19, том 10, стр. 16), точка 174; *Gothot*, P., D. Holleaux. La Convention de Bruxelles du 27 septembre 1968: compétence judiciaire et effets des jugements dans la CEE. Paris: Jupiter, 1985, pt. 167 (p. 99); *Gaudemet-Tallon*, H., M.-E. Ancel, op. cit., pt. 141 (p. 189); в по-широк смисъл, *Sindres*, D. Compétence judiciaire, Reconnaissance et Exécution des décisions en matière civile et Commerciale. — Compétence. — Règles ordinaires de compétence. — Dispositions générales. — Article 4 du règlement (UE) n° 1215/2012. — In: JurisClasseur Droit international. Paris: LexisNexis, 2.11.2021, n° 584-125, pt. 27; *Audit*, B., L. d'Avout, op. cit., pt. 675 (p. 587, 588). В противоположния смисъл вж. доклад на P. Jenard относно Брюкселската конвенция (ОВ C 59, 1979 г., стр. 1), стр. 38; *Droz*, G. Compétence judiciaire et effets des jugements dans le Marché commun (Étude de la Convention de Bruxelles du 27 septembre 1968). Paris: Dalloz, 1972, pt. 207 (p. 129, 130); *Beraudo*, J.-P., M.-J. Beraudo. Convention de Bruxelles / Conventions de Lugano. Règlement (CE) n° 44/2001 / Règlement (UE) n° 1215/2012. — Généralités et champs d'application. — In: JurisClasseur procédure civile. Paris: LexisNexis, 24.03.2023 г., n° 2100-15, pt. 46.

³¹ Доколкото ми е известно, съгласно следните съдебни решения при очертаването на международния характер на дадено положение следва да се вземат предвид различни обстоятелства: в *Германия*, в рамките на Конвенцията относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела, съставена в Лугано на 16 септември 1988 г. (ОВ L 319, 1988 г., стр. 9), решение на Bundesgerichtshof (Федерален съд, Германия) от 23 юли 1998 г. (II ZR 286/97); във *Франция*, решения на Cour de cassation (Касационен съд, Франция), 1-ви граждански състав, от 4 октомври 2005 г. (№ 02-12.959), и от 30 септември 2020 г. (№ 19-15.626); в *Италия*, решения на Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд, Италия), обединени състави, от 30 декември 1998 г. (№ 12907), от 14 февруари 2011 г. (№ 3568, т. 5.2), и от 10 май 2019 г. (№ 12585, т. 5), както и в *Португалия*, решения на Supremo Tribunal de Justiça (Върховен съд, Португалия) от 26 януари 2016 г. (540/14.4TVLSB.S1), и от 4 февруари 2016 г. (536/14.6TVLSB.L1.S1). В обратния смисъл са постановени следните съдебни актове: в *Австрия*, определения на Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия) от 5 юни 2007 г. (10 Ob 40/07s), и от 29 юни 2020 г. (2 Ob 104/19m, т. 2), както и в *Нидерландия*, решение на Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Апелативен съд Арнхем-Леуварден, Нидерландия) от 27 октомври 2015 г. (200.157.017/01, т. 3.10 и 3.12), и решение на Rechtbank Rotterdam (Районен съд Ротердам, Нидерландия) от 1 април 2016 г. (4080627 CV EXPL 15-3441, т. 3.4). Вж. обаче различно решение на Rechtbank Amsterdam (Районен съд Амстердам, Нидерландия) от 11 април 2019 г. (7342297 CV EXPL 18-25262, т. 9—11). Hoge Raad der Nederlanden (Върховен съд на Нидерландия) не е постановявал решение по този въпрос.

³² Вж. в този смисъл *Stark*, L. L'internationalité en droit international privé, докторска дисертация, защитена на 28 ноември 2020 г., стр. 27 и 28.

³³ Вж. решения от 24 юни 1986 г., *Anterist* (22/85, EU:C:1986:255, т. 13), и от 8 март 2018 г., *Saeys Home & Garden* (C-64/17, EU:C:2018:173, т. 24).

положение подобна прерогатива на компетентност би имала за цел или резултат дерогирането на национални норми в областта на компетентността и избора на съд³⁴. Така, макар регламентът да се вписва в контекста на засилването на взаимното доверие и уеднаквяването на съдебните норми³⁵, той не може да има за последица премахването на всякакво различие между вътрешните и международните норми относно компетентността съгласно правото на Съюза³⁶.

34. Ето защо ми се струва, че трябва да бъдат отхвърлени четири довода в обратния смисъл, изведени от текстовото и телеологичното тълкуване на член 25 от Регламент № 1215/2012. Първо, поради условията за приложимост на този регламент³⁷, от факта, че може да бъде сключено споразумение за предоставяне на компетентност, без местоживеенето на една от страните да създава връзка с държава членка³⁸, не може да се направи извод, че единственият международен елемент, който законодателят на Съюза изисква, е изборът на юрисдикция на държава членка.

35. Второ, не може да се прави и позоваване на автономията на волята на страните, която традиционно обосновава правилото за прерогатива на компетентност в случай на избор на съд, в толкова широк смисъл, че да се даде възможност на страните да поставят под въпрос приложното поле на посочения регламент, което е ограничено до международни, а не до чисто вътрешни положения.

36. Трето, съдържащите се в член 25 от Регламент № 1215/2012 пояснения във връзка с правото, приложимо по отношение на материалноправната действителност на споразумението за предоставяне на компетентност, които несъмнено са от важно значение, все пак не могат да обосноват неговата приложимост³⁹, тъй като в противен случай би било възприето тълкуване, основано на резултата от неговото прилагане.

37. Четвърто, макар да е безспорно, че с изменението на член 23 от Регламент № 44/2011 посредством Регламент № 1215/2012 законодателят на Съюза цели да насърчи прилагането на клаузите за избор на съд⁴⁰ и тяхната ефективност с оглед гарантиране на правната сигурност на страните⁴¹, тази цел все пак не може да бъде основание на страните да се позволи да дерогират националните правила относно компетентността при липсата на каквито и да е граници или критерии за привързване⁴². В това отношение подчертавам, че

³⁴ Вж. по този въпрос *Stark, L.*, op. cit., p. 261, както и в този смисъл *Sindres, D.*, op. cit., pt. 27.

³⁵ Вж. Регламенти „Рим I“, „Рим II“ и Рим III“.

³⁶ Вж. в този смисъл *Mailhé, F.* Convention attributive de juridiction. — In: Espace judiciaire civil européen, Arrêts de la CJUE et commentaires. Bruxelles: Bruylant, 2020, 476—480, по-специално точка 571 (стр. 478), според която „заменяемостта“ на съдилищата на държавите членки все още важи само за правоотношенията, които поради наличието на международен елемент сами по себе си вече не са от компетентността само на юрисдикциите на една държава членка“.

³⁷ Вж. точка 29 от настоящото заключение.

³⁸ Вж. *Magnus, U.*, op. cit., pt. 25 (p. 599).

³⁹ Относно интереса от широко тълкуване на член 25 от Регламент № 1215/2012, за да се приложи посочената от Комисията единна норма, вж. *Magnus, U.*, op. cit., pt. 25, 26 (p. 599, 600). Що се отнася до прилагането на националното право и на международните конвенции, ограничено до споразуменията за избор на съд относно избора на юрисдикция на трета държава, вж. *Mailhé, F.*, op. cit., pt. 571 (p. 477), като този коментар попада в хипотезата, при която е изпълнено условието за международен елемент на споразумението за избор на съд (вж. т. 571, стр. 478). Вж. също *Gaudemet-Tallon, H.*, M.-E. Ancel, op. cit., pt. 139 (p. 185, 186). За припомняне на довода, изведен от този интерес, вж. също проучването за Комисията, стр. 263 и 264.

⁴⁰ Вж. точка 27 от настоящото заключение.

⁴¹ Вж. точка 36 от настоящото заключение.

⁴² Вж. точка 33 от настоящото заключение. Що се отнася до контрола за евентуална злоупотреба с право, вж. също *Mankowski, P.*, op. cit., pt. 35, и *Stein, F.*, M. Jonas. Artikel 25. — Kommentar zur Zivilprozessordnung, vol. 12 EuGVVO. 23. ed. Tubingue: Mohr Siebeck, 2022, pt. 23.

макар разглежданото по главното дело положение да се доближава до споровете в банковия сектор⁴³, запитващата юрисдикция изрично напомня, че в настоящия случай липсва какъвто и да е друг международен елемент освен избора на юрисдикция на друга държава членка⁴⁴.

38. На трето място, що се отнася до практиката на Съда, в която се приема, че международният елемент може да произтича от предмета на спора, когато разглежданото положение може да повдигне въпроси, свързани с определянето на компетентността на съдилищата в международния порядък⁴⁵, не споделям нито становището на чешкото правителство, нито становището на Комисията относно последиците, които те извеждат от това. Всъщност посочената съдебна практика се основава на обективни критерии (например мястото на настъпване на спорните факти в трета държава⁴⁶ или чуждото гражданство на ответника без известно местожителство⁴⁷), към които би могло да се добави мястото на изпълнение на задължението⁴⁸.

39. Следователно от това не може да се направи извод, че делото в главното производство попада в обхвата на посочената съдебна практика само поради това, че има за предмет да определи кой съд е компетентен с оглед на избора на съд на държава членка, различна от тази по местоживеенето на страните. Според мен предвид иска, с който е сезирана запитващата юрисдикция, тя трябва да провери дали е приложим член 25 от Регламент № 1215/2012. С други думи, за да може да се произнесе по международната си компетентност⁴⁹, тя следва да прецени международния елемент на разглежданото положение, а не да проверява законосъобразността на съответната клауза, по-специално с оглед на предвидените в Регламент № 1215/2012 правила относно компетентността, които имат защитен характер.

40. На четвърто място, що се отнася до съпоставката с други нормативни актове, първо, споделям изразеното от някои автори становище, че за целите на тълкуването на член 25 от Регламент № 1215/2012 член 3, параграф 3 от *Регламент „Рим I“*⁵⁰, който се отнася до избора на приложимо право при вътрешни положения, не трябва да служи за отправна точка⁵¹.

⁴³ Относно спецификата на банковите клаузи вж. *Gaudemet-Tallon*, H. *Conflit de juridiction. — Contrat de prêt. — Clause attributive de juridiction. — Validité. — Conditions.* — *Journal du droit international (Clunet)*. Paris: LexisNexis, n° 3, 734—743, по-специално стр. 739 и 740. Вж. също *Kleiner*, C. *L'élection du for en matière bancaire et financière: entre clauses asymétriques, clauses modèles et quasi-réglementaires.* — In: *Les clauses attributives de compétence internationale: de la prévisibilité au désordre* — актове от конференцията от 21 ноември 2019 г. в Центъра за научни изследвания по международно частно право и международна търговия (CRDI) под ръководството на Laazouzi, M., Paris: Éditions Panthéon-Assas, 2021, 47—73, в частност стр. 48—55.

⁴⁴ Вж. точка 13 от настоящото заключение.

⁴⁵ Вж. решения от 1 март 2005 г., *Owusu* (C-281/02, EU:C:2005:120, т. 26), от 17 ноември 2011 г., *Hypoteční banka* (C-327/10, EU:C:2011:745, т. 30), и от 8 септември 2022 г., *IRnova* (C-399/21, EU:C:2022:648, т. 28).

⁴⁶ Вж. решения от 1 март 2005 г., *Owusu* (C-281/02, EU:C:2005:120, т. 26), и от 8 септември 2022 г., *IRnova* (C-399/21, EU:C:2022:648, т. 26 и 31).

⁴⁷ Вж. решение от 17 ноември 2011 г., *Hypoteční banka* (C-327/10, EU:C:2011:745, т. 34). Следва да се направи сравнение с решения от 7 май 2020 г., *Parking и Interplastics* (C-267/19 и C-323/19, EU:C:2020:351, т. 33), и от 3 юни 2021 г., *Генерално консулство на Република България*, (C-280/20, EU:C:2021:443, т. 30—37), в които се приема, че поне една от страните има местоживеене или обичайно пребиваване в държава членка, различна от тази на сезирания съд.

⁴⁸ Вж. *Droz*, G. *Synthesis of the Discussions of 11 and 12 March 1991.* — *Civil jurisdiction and judgements in Europe, Proceedings of the Colloquium on the Interpretation of the Brussels Convention by the Court of Justice Considered in the Context of the European Judicial Area, Luxembourg*, 11—12.03.1991. Londres: Butterworths, 1992, 253—271, по-специално стр. 263. Вж. също *Gaudemet-Tallon*, H., M.-E. Ancel, op. cit., pt. 142 (p. 190).

⁴⁹ Вж. в този смисъл решение от 17 ноември 2011 г., *Hypoteční banka* (C-327/10, EU:C:2011:745, т. 31).

⁵⁰ С цел припомняне на обсъжданията в доктрината относно този член вж. *Stark*, L., op. cit., p. 137.

⁵¹ Вж. *Magnus*, U., op. cit., pt. 26 (p. 599), pt. 40 (p. 606), както и *Calvo Caravaca*, A.-L., J. Carrascosa González. *Tratado de derecho internacional privado*, vol. II. Valence: Tirant lo Blanch, 2020, p. 2538. В обратния смисъл вж. *Francq*, S. *La refonte du Règlement Bruxelles I: champ d'application et compétence.* — In: *Revue de droit commercial belge*, 2013, 307—333, в частност стр. 319 и бележка под линия 70.

41. Всъщност, от една страна, посоченият в член 1, параграф 1 от последния регламент критерий е свързан със ситуация „на стълкновение на закони“⁵², която не е непременно международна, както е видно от текста на член 3, параграф 3 от същия регламент⁵³. От друга страна, тази разпоредба на променя характера на чисто вътрешните положения, при които е избрано право на друга държава, тъй като към тези положения продължават да се прилагат императивните национални разпоредби. Член 25 от Регламент № 1215/2012 обаче не дава гаранция относно конкретен съд. Накратко, при вътрешните положения следва да се прави разграничение между Регламент „Рим I“, който урежда стълкновението на закони, произтичащо от волята на страните, и Регламент № 1215/2012, който поради предвидените в него условия за приложимост не се отнася до споровете относно компетентността, възникнали от избора на страните.

42. Второ, подкрепям идеята, че тълкуването на Съда трябва да отчита избора, направен в *Хагската конвенция, сключена на 30 юни 2005 г., за споразуменията относно избор на съд*⁵⁴. Поради взаимното въздействие между тази конвенция и Регламент № 1215/2012, припомнено в съображения 4 и 5 от Решение 2014/887, следва да се предпочете разрешение, съответстващо на правилото по член 1, параграф 2 от посочената конвенция, съгласно което „хипотезата е с международен елемент, освен ако страните пребивават в една и съща договаряща държава и ако отношенията между страните и всички елементи, които се отнасят до спора, независимо от местонахождението на избрания съд, са свързани единствено с тази държава“⁵⁵.

43. На пето място, ще добавя, че при тези условия, тъй като международният елемент може да произтича от различни обстоятелства⁵⁶, сезираният съд следва да преценява обстоятелствата на всеки отделен случай гъвкаво и в перспектива⁵⁷.

44. Въз основа на всички тези доводи предлагам на Съда да отговори на запитващата юрисдикция, че прилагането на член 25 от Регламент № 1215/2012 зависи от наличието на условие за международен елемент, което не е изпълнено, когато е направен само избор на съд на държава членка.

⁵² Виж по този въпрос анализа на *Stark, L.*, *op. cit.*, по-специално стр. 47—49.

⁵³ Вж. също член 14, параграф 2 от Регламент „Рим II“.

⁵⁴ Конвенция, която се съдържа в приложение I към Решение 2009/397/ЕО на Съвета от 26 февруари 2009 година относно подписване от името на Европейската общност на Конвенцията за споразуменията относно избор на съд (ОВ L 133, 2009 г., стр. 1), одобрена с Решение 2014/887/ЕС на Съвета от 4 декември 2014 година за одобряване от името на Европейския съюз на *Хагската конвенция от 30 юни 2005 година за споразуменията относно избор на съд* (ОВ L 353, 2014 г., стр. 5) и влязла в сила на 1 октомври 2015 година в държавите членки с изключение на Кралство Дания (1 септември 2018 г.) (наричана по-нататък „*Хагската конвенция от 2005 г.*“), достъпна на следния интернет адрес: <https://www.hcch.net/fr/instruments/conventions/full-text/?cid=98>. Член 1, параграф 1 от *Хагската конвенция от 2005 г.* гласи, че тази конвенция се прилага в хипотези с международен елемент към споразуменията за съд с изключителна компетентност по граждански или търговски дела. Относно връзката между Регламент № 1215/2012 и посочената конвенция вж. *Magnus, U.*, *op. cit.*, pt. 10 (p. 590—592).

⁵⁵ Относно тази координация вж. решение от 27 април 2023 г., A1 и A2 (Застраховка на плавателен съд за развлечение) (C-352/21, EU:C:2023:344, т. 46).

⁵⁶ Вж. в това отношение точка 38 от настоящото заключение. За различните възможни критерии вж. *Stark, L.*, *op. cit.*, p. 33, 34. Вж. например международните елементи, по които в рамките на третия си преюдициален въпрос Supremo Tribunal de Justiça (Върховен съд) отправя преюдициално запитване до Съда по делото, по което е постановено определение на председателя на Съда от 10 март 2017 г., *Sociedade Metropolitana de Desenvolvimento* (C-136/16, непубликувано, EU:C:2017:237), заличено от регистъра на Съда, както и анализа на *Kleiner, C.*, *op. cit.*, 59—61. Вж. също, относно хармонизирането на тълкуването на Регламенти № 1896/2006 и № 1215/2012, решение от 7 май 2020 г., *Parking и Interplastics* (C-267/19 и C-323/19, EU:C:2020:351, т. 34 и 35).

⁵⁷ Вж. в този смисъл решение от 14 ноември 2013 г., *Maletic* (C-478/12, EU:C:2013:735, т. 25—29). Вж. също анализа на това решение от *Stark, L.*, *op. cit.*, по-специално стр. 32 и 33. Вж. също *Audit, B., L. d'Avout*, *op. cit.*, 586—596, по-специално точка 675 (стр. 588) и бележка под линия 258. Вж. освен това обобщение на критериите, възприети от някои юрисдикции, в проучването за Комисията, стр. 58 и 59.

45. Поради практическите последици от подобно тълкуване според мен това разрешение би трябвало да бъде допълнено в мотивите на решението на Съда, като се направи уточнение относно момента, в който следва да се прецени международният характер на положението⁵⁸, за да се постигне напълно целта да се даде полезен отговор на запитващата юрисдикция⁵⁹.

46. Всъщност международният елемент на дадено положение може да се променя във времето. Тук визирам хипотезата на интернационализиране на положението на етапа на спора⁶⁰. Ще посоча, че и по този въпрос, при липсата на яснота в Регламент № 1215/2012⁶¹, анализите в доктрината и решенията на съдилищата на държавите членки са разнопосочни⁶².

47. Отбелязвам, че повечето от авторите изразяват становище в подкрепа на това съдът да осъществява преценката си по-скоро спрямо момента на сключване на споразумението за предоставяне на компетентност⁶³, отколкото спрямо момента на сезиране на избраната от страните юрисдикция⁶⁴. Доводите, изведени от договорния характер на определянето на

⁵⁸ Според *Stark, L.*, *op. cit.*, p. 385 определянето на момента на преценка на международния елемент е „от първостепенно значение“. Вж. в това отношение уточненията, съдържащи се в член 3, параграф 3 от Регламенти № 1896/2006 и № 861/2007.

⁵⁹ Уточнявам, че от дело C-136/16, посочено в бележка под линия 56 от настоящото заключение (заличено от регистъра на Съда), следва, че в тази област може да възникне друг въпрос. Въпросът е дали е възможно да се остави без приложение клауза за предоставяне на компетентност. В акта за преюдициално запитване запитващата юрисдикция е разгледала случая, в който изборът на съдилищата на държава членка, различна от тази, чиито граждани са страните, води до сериозни неудобства за едната от страните и не се обосновава с интерес на другата страна.

⁶⁰ Вж. например решение от 30 септември 2021 г., *Commerzbank* (C-296/20, EU:C:2021:784, т. 39 и 59).

⁶¹ Такъв е случаят и с Регламент № 650/2012 (член 5) и Регламент 2016/1103 (член 7), както и с Харгската конвенция от 2005 г. (член 1). Що се отнася до липсата на консенсус по време на преговорите по тази конвенция, вж. *Ancel, M.-E. L'internationalité à la lumière de la convention d'electio fori.* — In : *Le monde du droit: écrits rédigés en l'honneur de Jacques Foyer.* Paris: Economica, 2008, 21—47, в частност стр. 36, а що се отнася до липсата на становище по този въпрос — *Van Loon, H. Quelques aspects de la mondialisation dans le domaine des conflits de juridictions.* — In: *Droit international privé: travaux du Comité français de droit international privé, 17e année, 2004—2006.* Paris: Éditions A. Pedone, 2008, 227—253. За сметка на това, що се отнася до Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ L 7, 2009 г., стр. 1), вж. член 4, параграф 1, първа и втора алинея, които предвиждат, че условията за определяне на компетентния съд трябва да са изпълнени в момента на сключване на споразумението относно избора на съд или в момента на образуване на производството.

⁶² Обсъжданията са от същия порядък като тези относно условието за местоживееене, съдържащо се в членовете, предхождащи член 25 от Регламент № 1215/2012. Вж. в това отношение *Droz, G. Synthesis of the Discussions of 11 and 12 March 1991, op. cit.*, по-специално стр. 262, както и *Gaudemet-Tallon, H., M.-E. Ancel, op. cit.*, pt. 136 (p. 181, 182).

⁶³ Вж. *Gaudemet-Tallon, H., M.-E. Ancel, op. cit.*, pt. 143 (p. 191) и *Kleiner, C., op. cit.*, p. 61, както и *Henriques, S. Os Pactos de Jurisdição, no Regulamento (CE) n° 44 de 2001.* Coimbra: Coimbra Editora, 2006, p. 60, 61 и *Ferreira Pinto, F. A. Contratos de swap concluídos entre entidades com sede em território nacional — jurisdição e lei aplicável.* — In : *Lobo Moutinho, J., S. Henrique, E. Vaz de Sequeira, P. Garcia Marques. Homenagem ao Professor Doutor Germano Marques da Silva, vol. I.* Lisbonne: Universidade Católica Editora, 799—824, в частност стр. 805.

⁶⁴ Вж. в подкрепа на този критерий *Hausmann, R., op. cit.*, pt. 7.23, § 7, и *Calvo Caravaca, A.-L., J. Carrascosa González. Tratado de Derecho internacional privado, vol. I, op. cit.*, p. 122 sq. (според тези автори трябва да се вземе предвид отпадането на „международния“ елемент след сключването на Конвенцията).

компетентността⁶⁵ и правната сигурност⁶⁶, ми се струват убедителни, за разлика от този, свързан с предвидимостта⁶⁷. Тук отново мога да посоча, че съдебната практика на държавите членки е разнопосочна⁶⁸.

48. Всъщност изключвам критерия за проверка на международния елемент на етапа на сезиране на съда, който според мен не отговаря на изискванията за правна сигурност и засилва риска от *forum shopping*, макар в самото начало разглежданото положение да е изцяло вътрешно⁶⁹.

49. Като се има предвид обаче процесуалният предмет на клаузата, а именно изборът на съд в рамките на европейски регламент и на неговите цели, струва ми се възможно алтернативно разрешение⁷⁰. В този смисъл би могло да се приеме, че при едно вътрешно положение с перспектива то да бъде интернационализирано⁷¹, при сключването на споразумението си страните се съгласяват да посочат съд на държава членка по достатъчно ясен начин, който да изразява намерението им⁷² и да предвижда изключителна компетентност на вътрешните съдилища в случай на съмнение относно наличието на фактор за интернационалност. Само при тези условия ми се струва, че правната сигурност е гарантирана⁷³. Следователно определеният съд е този, който трябва да прецени на етапа на сезирането си дали са се осъществили прогнозите на страните.

⁶⁵ Вж. в този смисъл решение от 24 юни 1986 г., *Anterist* (22/85, EU:C:1986:255, т. 14).

⁶⁶ Вж. съображение 3 от Регламент № 1215/2012 и решение от 10 март 1992 г., *Powell Duffryn* (C-214/89, EU:C:1992:115, т. 20). Следователно, ако по време на спора едно международно положение е станало вътрешно, клаузата поражда действие.

⁶⁷ Вж. в този смисъл съображение 15 от Регламент 1215/2012, което предвижда, че „автономията на страните обосновава различен свързващ фактор“ от този на местоживеенето на ответника, както и *Treppoz*, E. L'imprévisibilité du juge élu. — Les clauses attributives de compétence internationale: de la prévisibilité au désordre, *op. cit.*, 91—105, по-специално точка 1 и бележка под линия 1. Вж. обаче решение от 24 октомври 2018 г., *Apple Sales International* и др. (C-595/17, EU:C:2018:854, т. 34)

⁶⁸ Становището ми се основава на следните възможно най-ясни съдебни актове, които успях да намеря: решение от 4 октомври 2005 г. (№ 02-12.959) на Cour de cassation (Касационен съд, Франция) и определение от 21 януари 2016 г. (V ACz 52/16) на Sąd Apelacyjny w Katowicach (Апелативен съд Катовице, Полша). Следните съдилища обаче се произнасят в подкрепа на проверка на етапа на подаване на иска: в *Германия*, определение от 31 март 1987 г. (6 W 788/87) на Oberlandesgericht München (Върховен областен съд Мюнхен, Германия); в *Австрия*, определение от 5 юни 2007 г. (10 Ob 40/07s) на Oberster Gerichtshof (Върховен съд), вследствие на което е установена правната норма *Rechtssatz*; в *Италия*, решение от 4 март 2019 г. (№ 6280) на Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд), обединени състави, съгласно правилото на *perpetuatio jurisdictionis* във вътрешното право.

⁶⁹ В обратния смисъл вж. *Stark*, L., *op. cit.*, р. 394. Ако трябва да се предпочете процесуалният аспект на клаузата, ще трябва да се направи сравнение с решение от 13 ноември 1979 г., *Sanicentral* (25/79, EU:C:1979:255, т. 6 и 7, относно тълкуването на преходните разпоредби от Брюкселската конвенция), на което се основават анализите и решенията, посочени в бележки под линия 64 и 68 от настоящото заключение, както и с решение от 24 ноември 2022 г., *Tilman* (C-358/21, EU:C:2022:923, т. 30, относно прилагането във времето на Конвенцията от Лугано II в Обединеното кралство). Всъщност поради предмета на тези решения техният обхват може да се ограничи до тълкуването на разпоредбите относно прилагането във времето на правото на Съюза.

⁷⁰ Що се отнася до изложените в доктрината разсъждения в този смисъл, вж. *Ancel*, M.-E., *op. cit.*, в частност точка 18 *in fine* (стр. 36), както и *Stark*, L., *op. cit.*, по-специално стр. 393—396.

⁷¹ Вж. *Gaudemet-Tallon*, H., M.-E. Ancel, *op. cit.*, pt. 143 (р. 191), с позоваване на бележка под линия 67 на *Gothot*, P., D. Holleaux, *op. cit.*, pt. 168 (р. 100).

⁷² Относно изискването за яснота вж. решение от 16 март 1999 г., *Castelletti* (C-159/97, EU:C:1999:142, т. 48), и цитираната в бележка под линия 15 от настоящото заключение съдебна практика. Като пример вж. също така *Kleiner*, C., *op. cit.*, р. 61, а именно, че бъдещо събитие като мястото на изпълнение на задължение, което не е било изпълнено, би могло да бъде релевантен критерий. Във връзка с критика на това разрешение вж. *Stark*, L., *cit. op.*, р. 393.

⁷³ Подобно разрешение би могло да отговори на съмненията, изразени от *Geimer*, R. EuGVVO Art. 25. — In: Geimer, R. R. A. Schütze. *Europäisches Zivilverfahrensrecht*. 4. ed. Munich: C. H. Beck, 2020, по-специално точка 39.

V. Заключение

50. С оглед на всички изложени по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на поставения от Nejvyšší soud (Върховен съд, Чехия) преюдициален въпрос по следния начин:

„Член 25 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела

трябва да се тълкува в смисъл, че

при изцяло вътрешно положение той не се прилага само поради факта, че страните с местоживееене в една и съща държава членка са избрали съд или съдилища на друга държава членка да разгледат споровете, които са възникнали или могат да възникнат между тези страни“.